

Gids na overlijden

Voorwoord

Na een overlijden zijn er, bovenop het verwerken van verdriet, heel wat praktische, juridische en administratieve zaken te regelen.

Dit boekje is een handleiding om je hierbij stap voor stap te helpen en te ondersteunen.

We proberen de meest voorkomende situaties te beschrijven en je hierin te begeleiden.

Verder kan je in dit boekje de contactgegevens van verschillende hulpverleningsinstanties terugvinden die jou en je omgeving verder bijstaan.

Deze gids werd opgesteld in 2020. Aarzel niet om de vernoemde websites in deze brochure te raadplegen voor hun actuele werking.

Inhoud

01/	Arts verwittigen	3
02/	Familieleden en vrienden contacteren	3
03/	Begrafenisondernemer verwittigen en het overlijden aangeven bij de burgerlijke stand	3 - 4
04/	Begrafenis regelen	4
05/	Werkgever en/of uitkeringsinstanties verwittigen	5
06/	Leveranciers van nutsvoorzieningen verwittigen	6
07/	Voertuig/schrapping kentekenplaat	6
08/	Ziekenfonds en vakbond verwittigen	6
09/	Kinderbijslagfonds verwittigen	6
10/	Financiële instellingen contacteren	7 - 8
11/	Verhuurder of hypotheekverstrekker van de woning verwittigen	8
12/	Erfenis regelen	9
13/	Aangifte van nalatenschap regelen	9
14/	Rouwen na zelfdoding	10
15/	Niet-natuurlijk overlijden	10
16/	Hoe vertel ik dit aan (mijn) kinderen?	11
17/	Waar kan ik terecht?	12-14

01/ Arts verwittigen

Volgens de Belgische wet moet ieder overlijden door een arts worden vastgesteld zodat een medisch attest van het overlijden kan worden opgesteld. Dit is noodzakelijk voor de verdere procedure.

02/ Familieleden en vrienden contacteren

Wanneer een naaste overlijdt, kan je steun gebruiken van je familie en vrienden. Zij kunnen je bijstaan en ondersteunen.

Denk erover na welke naaste familieleden en vrienden je graag persoonlijk het nieuws vertelt. Hierdoor voorkom je dat zij dit via sociale media of op andere ongewenste manieren moeten vernemen.

03/ Begrafenisondernemer verwittigen en het overlijden aangeven bij de burgerlijke stand

Een begrafenisondernemer helpt je met het opstellen van de doodsbrief, regelt de administratieve formaliteiten, neemt de zorg voor het lichaam van de overledene op zich en maakt dat de uitvaart sereen verloopt. Daarnaast zal een begrafenisondernemer jou, indien je dit wenst, met raad en daad bijstaan. De begrafenisondernemer verzorgt eveneens de aangifte van het overlijden bij de burgerlijke stand.

Wanneer je ervoor kiest om zelf aangifte te doen, dient dit zo snel als mogelijk te gebeuren bij de burgerlijke stand van de plaats van overlijden. De ambtenaar van de burgerlijke stand maakt dan een akte van overlijden op.

Hiervoor moet je volgende documenten meenemen:

- Overlijdensattest ingevuld door de arts = model III C of IIID
- Je eigen identiteitskaart en die van de overledene
- Een eventuele wilsbeschikking (noodzakelijk indien aanwezig)
- In geval van crematie: aanvraag crematie + medisch attest
- In geval van thuisbewaring of asverstrooiing op een andere plaats: toestemming van alle bloedverwanten eerste graad

04/ Begrafenis regelen

Afscheid nemen van een naaste doet iedereen op een persoonlijke manier. Je kan voor een begrafenis of een crematie kiezen. Het is de taak van de begrafenisondernemer om je hierbij te helpen.

Jouw naaste kan zijn/haar wensen in verband met de uitvaart hebben uitgedrukt in een wilsbeschikking. Deze wilsbeschikking werd dan neergelegd bij de gemeente of genoteerd in een testament. De overledene kan ook bepaalde instructies hebben achtergelaten of zijn/haar eigen uitvaart ook zelf voorbereid hebben in overleg met de begrafenisondernemer of uitvaartverzekeraar.

05/ Werkgever en/of uitkeringsinstanties verwittigen

Je naaste was werknemer :

Indien de overledene een loontrekkende was, moet de werkgever zo snel mogelijk worden ingelicht over het overlijden.

Je naaste was zelfstandige :

Wanneer de overledene als zelfstandige werkte, contacteer je best zijn/haar boekhouder of accountant die de nodige stappen zal ondernemen. Indien je hierover vragen hebt, kan je terecht bij de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van Zelfstandigen.

Je naaste had een vervangingsinkomen :

Indien de overledene een vervangingsinkomen had, moet de instelling (OCMW, ziekenfonds, werkloosheidskas) ingelicht worden die de uitkering uitbetaalde.

Je naaste was met pensioen :

Als de overledene gepensioneerd was, dien je de Federale Pensioendienst zo snel mogelijk op de hoogte te brengen. Bezorg hen een uittreksel van de overlijdensakte met vermelding van het pensioennummer van de overledene. Dit nummer is terug te vinden op de brieven van de pensioendienst.

In sommige gevallen heb je als nabestaande recht op een overlevingspensioen. Om in aanmerking te komen moet je aan bepaalde voorwaarden voldoen.

Alle info verkrijg je via de pensioenlijn op het nummer 1765 of op www.sfpd.fgov.be.

06/ Leveranciers van nutsvoorzieningen verwittigen

De contracten van nutsvoorzieningen zoals water, gas, elektriciteit, telefoon, internet, ... moeten opgezegd of van naam gewijzigd worden.

07/ Voertuig/schrapping kentekenplaat

Als de overledene een voertuig bezat, moet de originele kentekenplaat ervan worden afgegeven in een postkantoor of postpunt.

De schrapping van de kentekenplaat gebeurt onmiddellijk en is gratis. Het is ook mogelijk om de kentekenplaat te laten overdragen op naam van de echtgenoot, wettelijk samenwonende partner of één van de kinderen. Hiervoor dient het document "overdracht plaat" te worden ingevuld. Meer info hierover op: www.mobilit.belgium.be

08/ Ziekenfonds en vakbond verwittigen

Het ziekenfonds van de overledene heeft de akte van overlijden nodig om het dossier te kunnen afsluiten en eventueel tegoed op het juiste rekeningnummer te kunnen storten.

Als je ten laste van de overledene bent opgegeven bij het ziekenfonds, moet je bij de mutualiteit een eigen lidmaatschap aanvragen.

Indien de overledene lid was van een vakbond, dien je deze in te lichten zodat de bijdragen worden stopgezet. Sommige vakbonden kennen een overlijdensvergoeding toe.

09/ Kinderbijslagfonds verwittigen

Indien de overledene kinderen ten laste had, dient het kinderbijslagfonds op de hoogte te worden gebracht. Mogelijk zal dan de kinderbijslag verhogen voor de andere ouder/voogd.

10/ Financiële instellingen contacteren

Licht iedere verzekeringsmaatschappij in waarbij jouw naaste een contract had afgesloten. Sommige contracten kunnen immers overbodig worden door het overlijden.

Volgende verzekeringen sloot de overledene mogelijk af:
(niet-limitatieve lijst)

- Overlijdensverzekering
- Levensverzekering
- Schuldsaldoverzekering
- Ongevallenverzekering
- Groepsverzekering
- Verzekering gewaarborgd inkomen
- Rekeningverzekering
- Beleggingsverzekering
- Pensioensparen
- Woningverzekering
- Autoverzekering
- Hospitalisatieverzekering
- Familiale verzekering
- Beroepsverzekering
- Reisverzekering
- Verzekering huispersoneel

Verder dienen de betrokken banken gecontacteerd te worden. Van zodra de bank op de hoogte is van het overlijden, zal deze tijdelijk alle tegoeden van de betrokkene en diens gemeenschappelijke rekeningen blokkeren. Je kan ook als mede-eigenaar niet meer aan deze gemeenschappelijke rekeningen. Eventuele kluizen worden verzegeld.

Door deze blokkering wordt vermeden dat er nog sommen worden afgehaald zonder de toestemming van de erfgenamen. De rekeningen worden gedeblokkeerd van zodra de bank in kennis is gesteld van de wettige erfgenamen.

Desalniettemin blijft een minimumbedrag beschikbaar. Voor meer informatie neem je best contact op met de bank.

11/ Verhuurder of hypotheekverstrekker van de woning verwittigen

Indien de overledene een woning huurde, dient de huiseigenaar ingelicht te worden.

Volgende scenario's zijn mogelijk:

- Jullie staan allebei als huurders vermeld in het contract. Het contract loopt dan gewoon door.
- De overledene huurde de woonst alleen, maar jullie waren wel getrouwd of wettelijk samenwonend. Je hebt het recht om de woning verder te blijven huren.
- Jouw naaste huurde de woning alleen en jullie woonden feitelijk samen, zonder een officiële regeling. De erfgenamen van de overledene hebben de plicht om het huurcontract verder te zetten of het volgens de wettelijke bepalingen stop te zetten.

12/ Erfenis regelen

Er is een testament aanwezig

De databank van het Centraal Register van Testamenten bevat de gegevens van alle authentieke en internationale testamenten, alsook gegevens omtrent andere vormen van uiterste wilsbeschikkingen.

Je kan contact opnemen met een notaris of een aanvraag tot opzoeking versturen naar de Steundienst Databanken van FEDNOT, samen met een kopie van de overlijdensakte.

Indien je een eigenhandig geschreven testament vindt, dien je dit te overhandigen aan een notaris.

Meer info hierover op www.notaris.be

Er is geen testament aanwezig

Wanneer er geen testament aanwezig is, geldt de wettelijke erfopvolging. Dit wordt nagegaan door de notaris die je verder informeert over de erfenis.

13/ Aangifte van nalatenschap regelen

Bij elk overlijden moet de nalatenschap van de overledene worden aangegeven aan de belastingdienst. Hierop zal de erfbelasting worden berekend. Je hebt hiervoor vier maanden de tijd. Indien je afstand doet van de erfenis hoef je geen aangifte te doen.

Je bent vrij om de nalatenschap te verwerpen, te aanvaarden of te aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving.

Bij dit laatste krijg je, na betaling van een vergoeding, een overzicht van de eventuele schulden. Op basis van dit overzicht kan je dan verder beslissen. Raadpleeg hiervoor de notaris.

Belastingaangifte

In het jaar van het overlijden en het daaropvolgende jaar moet er nog een belastingaangifte ingediend worden door de erfgenamen.

Indien er nog bijkomende belastingen moeten worden betaald, worden deze uit de erfenis gehaald.

14/ Rouwen na zelfdoding

Als nabestaande van iemand die uit het leven stapte, beleef je je rouw op vele gebieden op dezelfde manier als andere personen. Meer dan in een ander rouwproces bestaat echter de kans dat je op zoek gaat naar motieven en verklaringen voor deze zelfdoding. Je wilt misschien meer weten over de precieze omstandigheden. Dit is heel normaal.

Het is immers een natuurlijke reactie om alles te proberen begrijpen om op deze manier opnieuw meer grip te krijgen op de soms zo onverwachte en pijnlijke situatie. Toch zou het kunnen dat je niet altijd een antwoord krijgt op de vele vragen die rijzen na een zelfdoding.

Ook schuld en schaamte kunnen voorkomen bij deze specifieke vorm van overlijden. Al deze gevoelens en gedachten kunnen als zeer intens en zelfs tegenstrijdig aanvoelen. Belangrijk om hierbij te onthouden is dat iedereen op een eigen unieke manier rouwt en dat is goed zo.

Door de vele uiteenlopende gevoelens die spelen na een zelfdoding kan dit rouwproces zwaar zijn. Daarom is het belangrijk om hulp te durven vragen.

15/ Niet-natuurlijk overlijden

Wanneer iemand sterft door een onbekende oorzaak, een verkeersongeval of een zelfdoding, spreken we op dat moment over een verdacht overlijden. De politie wordt dan verwittigd en het parket van de procureur des Konings stelt een onderzoek in naar de omstandigheden van dit overlijden. Mogelijk wordt het lichaam tijdelijk in beslag genomen en beslist het parket om de overledene te laten onderzoeken door een wetsdokter. Nabestaanden kunnen zich hier niet tegen verzetten, maar hebben wel het recht om afscheid te nemen mits toestemming van de procureur en onder bepaalde voorwaarden. Als het parket beslist om het lichaam opnieuw vrij te geven, kan er overgegaan worden tot begrafenis of crematie. Ook de plaats van overlijden kan tijdelijk verzegeld worden. Dit houdt in dat je niet meer in deze woning of andere plaats binnen mag tot deze ontzegeld wordt. Voor meer informatie kan je terecht bij de dienst slachtofferonthaal van het parket.

16/ Hoe vertel ik dit aan (mijn) kinderen?

Aan kinderen vertellen dat iemand gestorven is, is geen gemakkelijke opdracht. Toch is het belangrijk dat een kind op de hoogte wordt gebracht. Vanaf het moment dat je kind begint te praten en belangrijke personen uit zijn/haar omgeving kan benoemen, is het goed je kind eerlijk te vertellen wat er gebeurd is.

Aandachtspunten in dit gesprek met kinderen zijn:

- Probeer een veilige sfeer te creëren.
- Begin met een inleidende zin om de aandacht van het kind te verkrijgen, bv. 'Ik heb verdrietig nieuws voor jou...'
- Vertel zo concreet en duidelijk mogelijk over het overlijden. Gebruik woorden die het kind begrijpt en maak het verhaal niet te lang.
- Laat het kind weten dat het vragen mag stellen en mag praten over het overlijden.
- Verstop je eigen verdriet niet, kinderen mogen je gevoelens gerust zien.
- Probeer na te gaan of het kind goed begrepen heeft wat je zonet verteld hebt.
- Stel het nieuws niet mooier voor dan het is. Het is oké om de woorden 'dood' en 'sterven' te gebruiken.
- Vermijd misverstanden door dingen te zeggen zoals: 'Papa is op een verre reis vertrokken' of 'Opa slaapt voor altijd'.
- Behoud nadien hun dagelijkse routine zoveel mogelijk.

17/ Waar kan ik terecht?

Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG)

Het CGG biedt begeleiding en psychotherapie aan mensen die worden geconfronteerd met sociale en psychische problemen, zowel voor kinderen, jongeren als volwassenen.

www.geestelijkgezondvlaanderen.be

Slachtofferhulp CAW

De dienst slachtofferhulp maakt deel uit van het Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW). Deze eerstelijns hulp biedt o.a. ondersteuning en begeleiding bij de verwerking van misdrijven, ernstige verkeersongevallen en bij zelfdoding. Verder geeft slachtofferhulp informatie en advies over praktische en juridische zaken en zoekt mee naar gespecialiseerde hulp.

www.caw.be

Tele-onthaal 106

Tele-onthaal is 24/7 telefonisch bereikbaar op het nummer 106. Hierbij kan je terecht voor alles waar je mee zit, wat je kwijt wilt of waar je twijfels over hebt. Verder is er ook de mogelijkheid om online te chatten via www.tele-onthaal.be.

Rouwzorg Vlaanderen

Rouwzorg Vlaanderen is een vrijwilligersorganisatie rond 'zorg om mensen in rouw'. Hun lotgenotengroepen situeren zich in en rond Antwerpen.

www.rouwzorgvlaanderen.be

Kinderen en rouw

Awel 102

Awel is een hulplijn specifiek voor jongeren, Awel is dagelijks, gratis en anoniem toegankelijk van 16u tot 22u op het nummer 102.

Je kan tijdens deze uren ook chatten via hun website:

www.awel.be

Rouwkost

Rouwkost.be is een website die eerste hulp wilt bieden in het verwerkingsproces van jonge mensen tussen 13 en 23 jaar.

Dit gebeurt door hen te informeren over de werking van politie en parket indien zij bij het overlijden betrokken werden.

Rouwkost.be geeft ook uitleg over de verschillende manieren waarop je kan omgaan met rouw en biedt een overzicht van de verschillende hulpverleningsdiensten in Vlaanderen.

www.rouwkost.be

Eerste troost

Eerstetroost.be bevat informatie over het verwerken van een verlies en richt zich op kinderen van 3 tot 12 jaar. Ouders worden geïnformeerd over manieren waarop ze kunnen omgaan met hun kinderen en welke hulpmiddelen en werkvormen er gebruikt kunnen worden om hen te helpen.

www.eerstetroost.be

Missing You

Missing you organiseert ontmoetingsdagen, lotgenotengroepen en rouwkampen voor kinderen, jongeren en jongvolwassenen die een verlies met zich meedragen.

www.missingyou.be

Zelfdoding

Werkgroep verder

Deze organisatie zet zich in voor nabestaanden na zelfdoding. Dit doen ze door het organiseren en coördineren van activiteiten voor en door nabestaanden.

www.werkgroepverder.be

Zelfmoordlijn 1813

Deze lijn is er voor iedereen die aan zelfdoding denkt, zich zorgen maakt om iemand anders of zelf nabestaande is. Zelfmoordlijn 1813 is 24/7 gratis te bereiken op het nummer 1813.

Op hun website kan je iedere avond tussen 18u30 en 22u chatten met een hulpverlener of vrijwilliger.

www.zelfmoord1813.be

Slachtofferzorg

Slachtofferzorg biedt informatie en hulp voor slachtoffers van een misdrijf, verkeersongeval, ramp of aanslag.

www.slachtofferzorg.be

Verkeersslachtoffer

Rondpunt vzw

Nabestaanden van een persoon die om het leven kwam in het verkeer kunnen hier terecht voor opvang, informatie en contact met lotgenoten.

www.rondpunt.be

Over-hoop

Een vereniging die zich richt tot jonge verkeersslachtoffers en hun families.

www.over-hoop.be

Politie

HEKLA 5349

samen werken, samen veilig

Lokale Politie HEKLA
Hove-Edegem-Kontich-Lint-Aartselaar
Prins Boudewijnlaan 43a
2650 Edegem
www.politiehekla.be